

СУТНІСТЬ МЕДІАЦІЇ ЯК СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО СПОРУ

В сучасних умовах зростає роль альтернативних способів вирішення спорів, серед яких європейське законодавство виділяє: примирення, медіацію, арбітраж, залучення інспекторів з питань праці чи омбудсменів, позасудові альтернативні способи вирішення спорів за участю соціальних партнерів.

Медіація є одним із методів примирення, який спрямований на вирішення конфліктів без втручання суду, та має ряд переваг порівняно із судовими процедурами. Варто зазначити, що медіація може бути використана як у приватноправових, так і у публічно-правових відносинах. У приватному праві медіація вважається одним із альтернативних (позасудових) методів вирішення конфліктів, згідно з яким незаінтересований посередник (медіатор) допомагає сторонам досягнути шляхом переговорів добровільної та взаємовигідної угоди [1, с. 39].

На сьогодні ефективність медіації визнана в європейському співтоваристві, зокрема більшість документів Ради Європи та Директив ЄС рекомендують впровадження медіації як основного методу альтернативного врегулювання спорів [2, с. 16].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про медіацію» медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів [3].

Згідно зі ст. 4 цього Закону медіація проводиться за взаємною згодою сторін медіації з урахуванням принципів добровільності, конфіденційності, нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора, самовизначення та рівності прав сторін медіації [3].

Медіація є ефективним способом вирішення спорів, особливо у випадках, коли сторони бажають зберегти взаємовигідні відносини. Як зазначає Д. Федчишин «медіація – це процес переговорів, в якому медіатор є організатором та управляє переговорами таким чином, щоб сторони прийшли до найбільш вигідної та задовольняючої інтереси обох сторін угоди, в результаті виконання якої конфлікт між сторонами був би врегульований» [4, с. 213]. При вирішенні земельних спорів завдання медіатора повинні полягати «в аналізі конфліктної ситуації, організації процесу переговорів між сторонами, спробі знайти найбільш оптимальні рішення, дати установку на співпрацю та ін.» [4, с. 215].

Сутність медіації, як способу вирішення земельного спору, полягає в тому, що медіатор допомагає конфліктуючим сторонам знайти взаємоприйнятне рішення щодо їхніх розбіжностей у сфері земельних відносин.

Важливу роль при застосуванні даного способу вирішення спорів має оцінка його медіабельності, яка «може здійснюватися сторонами при виборі найбільш оптимального інструменту для врегулювання конфлікту, що виник, і медіатором – при надходженні заяви про проведення медіації та визначенні

можливості застосування медіації для врегулювання конкретного земельного спору» [5, с. 91].

Переваги медіації полягають в наступному:

- забезпечує конфіденційність та прозорість процесу;
- сторони конфлікту самостійно обирають медіатора;
- застосовується на будь-якій стадії конфліктних відносин;
- заощаджує час і кошти для вирішення конфлікту;
- сторони мають можливість посилатися на будь-які обставини, які, на їх погляд, мають значення для вирішення спору;
- сторони конфлікту можуть досягти компромісу, який задовольнить їх обох;
- медіатор примиряє сторін конфлікту;
- медіація не шкодить репутації конфліктуючих сторін;
- відсутність необхідності змагальності для досягнення домовленості;
- дозволяє мінімізувати емоційну напругу між сторонами і знайти найприйнятніший варіант вирішення спору;
- більш висока ймовірність виконання рішення по процедурі медіації, адже сторони, які самостійно досягли згоди і виробили рішення, більше мотивовані його виконувати [6, с. 132-133].

Відповідно до ст. 158-1 Земельного кодексу України договір про проведення медіації та угода за результатами медіації у земельних спорах укладаються в письмовій формі. У разі невиконання чи неналежного виконання угоди за результатами медіації сторони медіації мають право звернутися для розгляду земельного спору до органів, що вирішують земельні спори [7].

Варто зазначити, що існують деякі обмеження та недоліки в застосуванні медіації для вирішення земельних спорів. Одним з них є те, що в Україні медіація на даний час можлива лише на добровільних засадах, вона не буде ефективною у ситуаціях, коли сторони категорично не сприймають мирного вирішення спору.

Відтак, застосування медіації при вирішенні земельних спорів можливе за наявності мотивації учасників спору, їх готовності до обговорення спірних питань, а також бажання прийняти конструктивне рішення по суті спору.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Середа О. Г. Медіація (посередництво) як альтернативний спосіб вирішення трудового спору. *Право та інновації*. 2017. № 2 (18). С. 38–45.
2. Гринь Д. В. Медіація як один із альтернативних способів вирішення індивідуальних трудових спорів: досвід зарубіжних країн. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2022. Вип. 72. Ч. 2. С. 15-19.
3. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
4. Федчишин Д. Медіація як альтернативний спосіб захисту прав на землю. *Публічне право*. 2018. №3 (31). С. 211-218.
5. Кононов В.В., Петровська М.П. Критерії медіабельності земельних спорів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. №4. С. 90–93. URL: http://lsey.org.ua/4_2016/25.pdf
6. Настіна О.І. Медіація як альтернативний та ефективний спосіб

вирішення межових земельних спорів. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 3. С. 129-134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2014_3_33
7. Земельний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

УДК 338.245.6

Борохвіна С.
*студентка 3-го курсу,
Західноукраїнський національний
університет*

Довгунь Р.
*аспірант, Західноукраїнський
національний університет*

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

План відновлення України повинен представляти собою потенційну синергію на шляху до інтеграції в ЄС, з висвітленням завдань щодо інтеграції в ЄС, синхронізації українського законодавства із Копенгагенськими критеріями та забезпечення взаємного доступу до ринків. Післявоєнна відбудова розглядається як інструмент досягнення відповідності України правилам та стандартам ЄС [1].

Український уряд представив на конференції в Лугано 4-5 липня 2022 року представив Національний план відновлення, його можна охарактеризувати як всеохопний і детальний документ, який відображає основні напрями відновлення зруйнованої після війни економіки, чітко розділяє кожний напрямок та комплекс ініціатив по ньому і містить супроводжувальні заходи, включно із законодавчими змінами. 21 квітня Президент України підписав наказ про утворення Національної ради з відновлення України від наслідків війни. Це консультативно-дорадчий орган, на який поклали обов'язок власне розробити план відновлення [4].

Український уряд оголосив, що зміцнення інституційної спроможності та “деолігархізація” є фундаментальними передумовами для реалізації Плану відновлення. Також уряд визначає правильні пріоритети та відповідні заходи для побудови цих фундаментальних принципів, серед яких: завершення перезапуску антикорупційної системи, реалізація реформи правоохоронних органів, централізація та цифровізація державних реєстрів, цифровізація всіх ключових державних послуг, синхронізація антимонопольного законодавства з кращими європейськими практиками тощо. В цілому, План відновлення містить цілком обґрунтовані заходи щодо модернізації функцій держави.

В аспекті макроекономічних припущень і прогнозів План відновлення виглядає занадто амбітним. Уряд передбачає, що річні темпи зростання реального ВВП будуть перевищувати 7% протягом наступних десяти років, а